

Borówka niska (*Vaccinium angustifolium* Aiton) – mało znany gatunek sadowniczy

Dr hab. Elżbieta Rozpara, Hanna Wodzyńska

Instytut Ogrodnictwa, Skierniewice

W badaniach prowadzonych w Instytucie Ogrodnictwa w Skierniewicach w ramach Programu Wieloletniego finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizowane jest zadanie 1.4 pod tytułem „Nowe gatunki dla poszerzenia i zróżnicowania produkcji roślin ogrodnich, w tym żywności funkcjonalnej”.

Jego celem jest ocena możliwości wdrożenia do uprawy w Polsce nowych lub mało znanych gatunków roślin ogrodnich, których owoce znane są z wyjątkowo dużych walorów prozdrowotnych. Jednym z takich gatunków jest borówka niska (*Vaccinium angustifolium* Aiton),

nazywana także borówką wąskolistną. Nazwa angielska tej rośliny brzmi lowbush blueberry. Podobnie jak borówka wysoka (*Vaccinium corymbosum*) czy żurawina wielkoowocowa (*Vaccinium macrocarpon* Aiton) roślina ta należy do rodziny wrzosowatych (*Ericaceae*). W warunkach naturalnych występuje głównie w USA

i Kanadzie, gdzie zasiedla lasy o luźnym drzewostanie lub tereny po lasach wyciętych. Jest niską krzewinką osiągającą maksymalną wysokość 50-60 cm. Jak dowiadujemy się z literatury, część podziemna rośliny (kłącza) w warunkach niesprzyjających może przetrwać pod powierzchnią gleby, w stanie uśpienia nawet 100 lat. Gdy tylko warunki klimatyczne ulegną poprawie, będzie wystarczająca ilość wody, światła, tlenu i składników pokarmowych – natychmiast budzi się do życia i wzrostu. Jest również gatunkiem, który najszybciej „odradza się” po pożarach lasów. Amerykańscy plantatorzy zaobserwowawszy to zjawisko, raz na kilka lat podpalają swoje plantacje w celu ich odmłodzenia. Borówka niska ma drobne lecz bardzo liczne korzenie i podziemne pędy, które służą jej do szybkiego zajmowania nowych terenów. Liście borówki niskiej są drobne, błyszczące, w okresie letnim mają barwę niebieskozieloną, a jesienią zmieniają barwę na czerwoną (w różnych odcieniach). Kształt liści najczęściej jest wąsko- a rzadziej - szerokoeliptyczny. Pędy i pąki mają barwę brązowo czerwoną. Kwiaty są białe, w kształcie dzwoneczków, maleńkie

o długości 5 mm. Jagody również są małe (znacznie mniejsze niż borówki wysokiej), słodkie, o barwie granatowej a nawet czarnej, bez woskowego nalotu.

Właściwości owoców i ich wykorzystanie. Dostępne źródła donoszą, że jagody borówki niskiej

są bogatym źródłem substancji prozdrowotnych, w tym flawonoidów i innych związków o właściwościach przeciwutleniających. W literaturze brak jest jednak bardziej szczegółowych danych na ten temat wartości prozdrowotnych tych owoców. Z tego względu w ramach prezentowanego zadania owoce borówki niskiej będą szczegółowo badane, również w tym kierunku.

Wymagania glebowe i warunki uprawy. Borówka niska jest bardzo wytrzymała na mróz i stosunkowo łatwa do produkcji. Krzewy dobrze rosną w warunkach leśnych, dlatego jest popularna w uprawie w Kanadzie, zwłaszcza w rejonie Nova Scotia. Produkowane tam owoce w znakomitej większości nie pochodzą z celowo

zakładanych plantacji, lecz z terenów, w których rośnie ona w warunkach naturalnych. Owoce są wysoko cenione i eksportowane do USA, Japonii, Niemiec, Wielkiej Brytanii i innych. Udział jej owoców w ogólnej produkcji owoców borówki jest bardzo wysoki.

Z literatury wynika, że krzewy borówki niskiej mogą okazać się bardziej przydatne do uprawy polowej niż krzewy borówki wysokiej, gdyż dobrze rosną na glebach mineralnych, o mniejszej zawartości próchnicy. Wymagane pH gleby mieści się w granicach 3,5 - 4,0, tak jak dla borówki wysokiej. Dla dobrego zawiązywania owoców niezbędne jest wprowadzanie na plantacje pszczół lub trzmieli. Aby uzyskiwać wysokie plony i dobrą jakość owoców niezbędne jest regularne

prorowadzenie odpowiedniego, dość silnego cięcia krzewów, którego celem jest uzyskiwanie jak największej liczby młodych 1-rocznych pędów, na których jest najwięcej dorodnych owoców. Co kilka lat wycina się tuż nad ziemią wszystkie pędy borówki niskiej.

Zbiór owoców. Owoce zbiera się ręcznie od końca lipca do końca sierpnia.

Doświadczenie z oceną wzrostu i owocowania borówki niskiej zostało założone w Instytucie Ogrodnictwa jesienią 2016 roku. Jest więc jeszcze bardzo młode. Posadzono w nim łącznie

6 odmian: Emil, Putte, Freda, Danute, Brunswick i Elhan. Materiał szkółkarski do badań pochodził z rozmnażania „in vitro”.